
THE PLACE AND ROLE OF WRITING SKILLS IN GERMAN LANGUAGE TEACHING

Marica Tasevska

Faculty of Philology, Goce Delcev University – Stip, North Macedonia, marica.tasevska@ugd.edu.mk

Natasa Sarafova

Faculty of Philology, Goce Delcev University – Stip, North Macedonia, natasa.sarafova@ugd.edu.mk

Abstract: Writing is one of the basic cultural techniques and belongs to the basic skills, through which language is reflected in graphic signs. Writing usually serves us to share facts, thoughts or feelings in written form. According to Heyd, writing in foreign language teaching represents an opportunity for contact with a new, unknown structure (1997:181). What is its function in the teaching of the German language depends on whether it represents a teaching or intermediate goal. Writing as an intermediate goal serves us to determine the students' knowledge, rewrite or retell texts in written form, write down new grammatical structures or new vocabulary in a notebook, etc.. On the other hand, if we use writing in order to share some essential information, observing all language norms, we talk about writing as a teaching goal. The skill of writing, in addition to the skills of reading, listening and speaking, is one of the four key skills, the acquisition of which facilitates the acquisition of a foreign language and contributes to the acquisition of communicative competences. What is the representation of the skill of writing in the teaching of the German language and what techniques, strategies and methods are used for its successful adoption is the subject of research in this paper. Through a previously prepared survey for a total of 26 German language teachers, we will try to reflect the state and treatment of the skill of writing in the teaching process, as well as the representation or non-representation of the various techniques and methods that contribute to the successful acquisition of language competences in written form, with the hope that the obtained results will contribute to the improvement of this skill, with the aim of easier and long-term adoption of writing as a productive skill present in our everyday life.

Keywords: skills, interaction, writing, teaching

МЕСТОТО И УЛОГАТА НА ВЕШТИНАТА ПИШУВАЊЕ ВО НАСТАВАТА ПО ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК

Марица Тасевска

Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, Северна Македонија,
marica.tasevska@ugd.edu.mk

Наташа Сараfoва

Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, Северна Македонија,
natasa.sarafova@ugd.edu.mk

Резиме: Пишувањето е една од основните културни техники и припаѓа на основните вештини, преку која јазикот се отсликува во графички знаци. Пишувањето најчесто ни служи за споделување факти, мисли или чувства во пишана форма. Според Хејд пишувањето во наставата по странски јазик претставува можност за контакт со нова, непозната структура (1997:181). Каква е нејзината функција во наставата по германски јазик зависи од тоа дали истата претставува наставна или посредна цел. Пишувањето како посредна цел ни служи за утврдување на знаењата на учениците, препишувања или прераскажувања на текстови во пишана форма, запишување на новите граматички структури или новата лексика во тетратка и сл.. Од друга страна пак, доколку пишувањето го користиме со цел да споделиме некоја суштинска информација со запазување на сите јазични норми зборуваме за пишувањето како наставна цел. Вештината *пишување* покрај вештините читање, слушање и зборување претставува една од четирите клучни вештини чие усвојување го олеснува усвојувањето на странскиот јазик и придонесува за стекнување на комуникативни компетенции. Колкава е застапеноста на вештината *пишување* во наставата по германски јазик и кои техники, стратегии и методи се користат за нејзино успешно усвојување е предмет на истражување на овој труд. Преку претходно изготвена анкета за вкупно 26 наставници по германски јазик ќе се обидеме да ја отсликаме состојбата и третирањето на вештината пишување во наставниот процес, како и застапеноста или незастапеноста на различните техники и методи кои придонесуваат успешно стекнување на јазични компетенции во пишана форма, со

надеж дека добиените резултати ќе дадат свој придонес кон усовршување на оваа вештина, со цел полесно и долгорочно усвојување на *пишувањето* како продуктивна вештина присутна во нашето секојдневие.

Клучни зборови: вештини, интеракција, пишување, настава

1. ВОВЕД

Пишувањето претставува создавање на текстови, идеи и мисли кои можеме писмено да ги претставиме. Публикациите на многу истражувања укажуваат на тоа, дека оваа вештина има повеќе значења. Поради тоа, колку *пишувањето* е важно во рамките на еден јазик, целта е да ја прикажеме оваа вештина подетално. Покрај тоа што го претставува развојот и структурирањето на нашите мисли, *пишувањето* претставува една од четирите основни вештини како: *слушањето*, *зборувањето* и *читањето*.

За комплексноста на оваа вештина зборува и цитатот: *Wenn's nicht sein muss, schreib' ich noch nicht mal 'ne Postkarte!* (Balle & Damm 2008 цитирано во Brinitzer, M., Hatschel, H-J., Kroemer, S. & Ros. L., 2016: 35). Преку овој цитат се прикажува комплексноста на процесот на пишување и усвојување на вештината пишување во наставниот процес. Притоа истиот овој цитат не произлегува од некој од изучувачите на германскиот јазик како втор странски јазик туку претставува директен исказ на изворен говорител.

Зошто ни е потребно пишувањето? Целта на модерната настава по странски јазик би била стекнување на комуникативна компетенција. Фокусот и предноста на вештината *зборување* наспроти вештината *пишување* може да се забележи во тестовите за полагање на германски јазик каде што *зборувањето* има апсолутна предност пред *пишувањето*. Во голем број случаи се утврдува и усвојувањето на одредено ниво на пример ниво B1, иако истото ниво не е усвоено во делот на пишување, односно е усвоено ниво A2 (Brinitzer, M., Hatschel, H-J., Kroemer, S. & Ros. L., 2016: 35). Во наставата по странски јазик вештината пишување е прикажана како покомплексна од *зборувањето* затоа што е условена пред сè од претходно планирање, експлицитност и прецизност, а освен тоа има и пониско ниво на толеранција на грешки за разлика од *зборувањето*. Дури и во споредба со *читањето* предизвикот е поголем кај *пишувањето*. На пример, при *читањето*, значењето на непознатите зборови можат да се утврди од самиот контекст, додека пак кај *пишувањето* ни е потребна точно дефинирана лексика.

Вештината *пишување* претставува комплексна дејност во наставата по германски јазик, а сепак поедноставна кога пишуваме на мајчиниот јазик. Комплексноста се појавува кога ќе почнеме да ги развиваме, модифицираме и адаптираме способностите при *пишување* на друг јазик. Сепак, зборуваме за два различни системи на *пишување*, кои поседуваат и различни прагматични, социјални и стилистички правила на пишување, како во едниот, така и во другиот јазик. Полесно се изразуваме во пишана форма, доколку ги познаваме основните принципи на *пишување*, јазичните форми и граматички правила (Glück, 1988:25). За побрзо и поефикасно изразување ја запазуваме **содржинската** (кога субјективно се изразуваме), **јазичната** (кога усно ги конципираме јазичните форми со кои ние располагаеме) и **техничката страна на пишување** (кога ги уредуваме јазичните форми и внимаваме на ортографијата). Сето ова е тесно поврзано со процесот на пишување и неговите поделби (Gröschl, 1986).

Пишувањето е една елементарна културна техника која *писмено* го претставува фиксираниот јазичен исказ и припаѓа во групата на основни вештини покрај: *читањето*, *зборувањето* и *слушањето* (Heyd,1997:181). Оваа вештина служи за да се искажат одредени ставови, мислења и факти на писмен начин. Притоа партнерот со кој комуницираме често не е присутен, а ниту пак е познат.

Според Хејд, *пишувањето* е доста значајна продуктивна вештина, покрај *зборувањето*, за полесно да ги совладаме комуникациските вештини на странскиот јазик во пишана форма (Heyd,1997: 181).

Многу автори и лингвисти се обиделе да го дефинираат поимот *пишување*. Според Гердес *пишувањето* е когнитивна и јазична активност при продукцијата на писмени текстови опфатена во два дела: активности при кои *пишувањето* е *наставна цел* и активности при кои *пишувањето* е *средство за намена* (Gerdes, 1984:13). Доколку ги разгледаме подетално функциите, кај првата активност *пишувањето* е само цел, како на пример: кога пишуваме писмо, целта на нашето дејствување е писмото, коешто би сакале да му го испратиме некому. Кај втората активност, *пишувањето* служи како средство за некоја друга намена, како на пример: при писмените вежби, тестови и сл. со цел вежбање на некоја граматичка структура (Gerdes,1984:13).

Доста важен аспект во процесот на стекнување јазични вештини или усвојување на поединечни вештини играат и вежбите кои се спроведуваат во наставниот процес. Кај комуникациските вештини *пишувањето* има подредена улога, но сепак е неопходно во наставата. Со помош на овие типови на вежби се развиваат следниве компетенции: комуникативно-прагматична (онаа компетенција којашто се однесува на реалните ситуации), компетенција која не прави свесни и креативна компетенција.

Каст разликува пет видови на вежби (Kast, 1999: 34):

1. Подготвителни вежби - со овој вид на вежби сè уште не се продуцираат текстови, туку тие ја подготвуваат продукцијата на текстот. Вежбите го покажуваат начинот: *Како треба да се изработи, зголеми и вежба потребниот вокабулар за продукција на текст?*, *Како да се активира она знаење, кое го поседуваме од претходно?* и *Како може да се вежба правописот и интерпункцијата?*. Во оваа група спаѓаат многу игри и вежби кои помагаат при проширување и разликување на вокабуларот како: Assoziogramm, Wortkette, Wortschlange, Satzschlange, Wortsätze, ich buchstabiere mich и многу други.

2. Конструктивни вежби - овде самостојно се совладуваат потешкотиите и комплексните активности се делат на повеќе делови. Учениците сè уште не создаваат свои текстови, туку го обработуваат и модифицираат материјалот од веќе постоечките текстови. Овие вежби опфаќаат различни феномени, како што се: поврзувањето на реченици, референците во текстот, положбата на зборовите и улогата на овие елементи во текстот. Овде ги и вбројуваме следните типови на вежби: вежби кои помагаат при конструкција и комбинација на реченицата (Satzkonstruktion- und Satzkombinationübungen), вежби при употреба на сврзници, прилози и честици, вежби за изработка на текстови (Texterstellung übungen).

3. Вежби кои ја структурираат писмената комуникација - Овде станува збор за вежби кои покажуваат на кој начин треба да биде контролиран процесот при *пишување*, така што самите ученици чекор по чекор ќе се справат со комплексноста на истиот. Целта на овие вежби е и учениците да се потпрат на нивните вештини кои постојано се развиваат. Како такви се: Umwandeln von Dialogen in Erzähltexte, Schreiben von Zusammenfassungen und Bildergeschichte mit Leitfragen, Füllen von Textschablonen mit neuen Inhalten и слично.

4. Слободно и креативно пишување - креативното и слободното *пишување* се две различни нешта. Кај слободното пишување доаѓа до израз сопственото искуство, што значи дека учениците пишуваат без одредени инструкции и имаат слободна тема. Овде велíme дека се појавува и таканареченото “лично” *пишување*, бидејќи писателот ги покажува и своите лични, индивидуални и емоционални идеи. Кај креативното пишување ученикот ја покажува и својата креативна страна дури и кај литературните текстови носени од сопствената фантазија. Доста значајни вежби овде се асоциограмот и градењето на хипотези врз основа на аудитивен, визуелен и вербален стимул.

5. Комуникативно пишување. Овој вид на *пишување* вбројува такви активности, коишто помагаат при комуникација во реални ситуации како што се: писма (формални и неформални), разгледници, автобиографија, извештаи, коментари и слично.

Овој труд ги анализира сите аспекти на значењето на вештината *пишување* во наставата по германски јазик, а при натамошни анализи, преку анкетирање на 26 наставници по германски јазик се утврдува и нејзината состојба и застапеност во наставата по германски јазик. Фокусот е свртен кон активностите и вежбите кои се преземаат на часот по германски јазик со цел усовршување на вештината пишување и стекнување на комуникативни компетенции. Анкетата се состои од 12 прашања од затворен тип поврзани со третирањето на вештината пишување во наставата по германски јазик и истата беше спроведена онлајн во период од 02.05 до 07.05.2022г.

1.1. Важноста на *пишувањето* во наставата по германски јазик

Огроман број истражувања докажуваат дека имаме потреба да пишуваме, не само поради наставата, туку и за наши лични потреби. Можноста, сето она што го мислиме да го пренесеме на лист хартија, ја користиме во различни сегменти од секојдневниот живот.

Според ова, може да се констатира дека постојат голем број причини со кои се нагласува важноста и развојот на вештината пишување во наставата по германски јазик, како на пример (Kast, 1999: 20):

Врз основа на комуникациските цели –со забрзаната глобализација како и развојот на модерната технологија се јавува потребата и за писмената комуникација. Секојдневно на глобално ниво се пишуваат илјадници милиони *пораки*, *формални* (издавачка куќа, бизнис со книги, хотел, младински домови и сл.) и *неформални писма* (разгледници, писма до соученици), телеграми, формулари (прашања кои се однесуваат на личноста (при пријавување во хотел, во младински домови), *кратки соопшенија* и сл., сите со една единствена цел, а тоа е размена на идеи.

Врз основа на потребите за наставната пракса – голем е бројот на интегрирање наставни активности кои се поврзани со пишувањето предвидени во предметната програма на предметите по странски јазик, па оттука се истакнува и важноста на оваа вештина преку пишување на *домашни задачи*, *тестови*, *писмени работи*, *забелешки* (за понатамошна усна продукција-скици,збир на идеи и сл.), *запишување на новиот вокабулар и новите граматички структури*.

Врз основа на психолошките размислувања –процесот на примање и меморизирање на новите информации кај дел од популацијата се ефектира поуспешно, доколку истите имаат можност писмено да ги запишат новите информации. Овде треба да бидат земени предвид и следниве аспекти: улогата на карактерот при читање, слушање и пишување, мотивациони размислувања,

Интеграција на вештините: *пишувањето* им помага на другите вештини, што значи дека има помошна функција, а сепак добива помош и од другите вештини. Од сиве овие вештини, најбрзо треба да се развие вештината *пишување*, заради потребата од пишување на домашни задачи, тестови, вежби и сл. ни ја покажува комплексноста на процесот на пишувањето при проверка на стекнатите знаења. Пишувањето на разгледници и писма исто така ни го потврдуваат значењето на оваа вештина во секојдневниот живот.

1.2. Застапеноста на вештината зборување во наставата по германски јазик во Република С.Македонија

Предметот Германски јазик како втор странски јазик е застапен во наставниот план за деветгодишно основно образование со неделен фонд од 2 (два) часа како втор странски јазик. Застапеноста на предметот се должи на современите тенденции во образовните системи на повеќето земји од Европската Унија, каде што на изучувањето на странските јазици се посветува посебно внимание. Изучувањето на втор странски јазик претставува основа за промовирање на повеќејазичноста и мултикултуралноста како и предуслов за понатамошниот успешен развој на учениците. Целта на современата настава по странски јазици за учениците е развој на компетенција за комуникација на германски јазик, компетенција за учење и културна свест со развој на лингвистички, социолингвистички и прагматски комуникативни јазични компетенции и општи компетенции како интеркултурна свест, социокултурно знаење, вештини на процедурално знаење, развој на личноста и способност за учење. Наставата е насочена кон ученикот како субјект во наставниот процес, неговиот когнитивен афективно-социјален развој, односно на развојот на неговата самостојност во учењето и развивање стратегии за учење како основа за доживотно учење. Според наставната програма за германски јазик предвидена од Бирото за развој на образованието во Република С.Македонија во наставата подеднакво треба да бидат застапени сите четири вештини како читање, пишување, слушање и зборување, со цел поефективно стекнување на јазични компетенции. Како општи цели предвидени во наставните програми за деветгодишно основно образование кои се однесуваат на вештината пишување се следниве:

Ученикот/Ученичката:

- Да умее да пишува едноставни реченици;
- Умее да пишува краток состав од едноставни реченици;
- Умее да пишува краток состав со помош на предложен структурен модел (изрази и прашања).

Како специфични цели кои го потпомагаат усвојувањето на вештината пишување по предметот германски јазик за деветгодишно основно образование се опфатени следниве:

- Да умее да дополнува краток текст со зборови според визуелен или звучен образец;
- Да умее да надополнува делови што недостасуваат од текстот;
- Да напише честитка според образец;
- Да ги препознава основните разлики помеѓу графиката и изговорот кај најфреквентните зборови;
- Умее да напише краток состав со предложен структурен модел;
- Може да напише диктат;
- Умее да напише честитка, разгледница, кратка порака и кратко писмо;
- Умее да напише белешка врз основа на прочитан текст;
- Умее да пишува креативно (на пример пишување нов крај на приказна или дел од приказната што недостасува).

1.3. Анализа на добиените резултати од анкетата со наставници

За утврдување на местото и улогата која го зазема вештината пишување во наставата по германски јазик беше спроведена анкета со наставници, претежно од источниот регион на Република С.Македонија кои веќе имаат стекнато долгогодишно искуство во работата со ученици и примена на најразновидни методи и техники во нивната настава. Анкетата се состои од 12 прашања на кои наставниците можат да изберат само еден од понудените четири одговори според степенот на застапеност или незастапеност на понудените активности за време на часот по германски јазик. За тоа колку од активностите кои се неопходни за остварување на целите и усвојување на вештината пишување се застапени во наставата ги добивме следниве одговори: 48% од наставниците одговориле дека често пишуваат состави и дијалози на часовите по германски јазик, додека пак 32% велат дека вакви видови на активности ретко се практикуваат во наставата. 72% од наставниците ретко ги поттикнуваат учениците по обработката на некој текст за читање истиот да се прераскажува во писмена форма, но затоа пак често писмено се забележуваат сите позначајни информации од текстот за што дури 68% од наставниците се согласни. Речиси 90% од испитаниците бараат од учениците да ги запишуваат непознатите зборови во нивните тетратки, додека пак околу 40% од наставниците сметаат дека не е неопходно илустрациите (слики, графикони и сл.) освен усно и писмено да се интерпретираат. Во

ист толкав процент не се запишуваат асоциограмите од табла во тетратка. Уште поретко со околу 60% многу ретко бараат од учениците писмено да ги прераскажуваат дијалозите од учебникот. Ретко се застапени и активности од типот на пишување состави на слободна тема. Само 28% од испитаните наставници ги практикуваат овие активности многу често. Само 16% од наставниците одговориле дека применуваат диктати во нивната настава, додека пак 40% ретко практикуваат диктати во наставата. За разлика од диктатите и составите на слободни теми, во наставата многу често се пишуваат формални и неформални писма, кои како задачи се понудени во самите учебници по германски јазик. Спротивно од смс пораките или електронските пошти многу ретко се пишуваат креативни текстови и песни за што ни потврдија дури 52% од наставниците.

2. ЗАКЛУЧОК

Вештината пишување како една од четирите клучни вештини без која е невозможно усвојувањето на еден јазик и стекнувањето на јазични компетенции заслужува посебно место во наставата по германски јазик. Препораките од министерството за образование како и бирото за развој на образованието во Република С. Македонија се дека во наставата по германски јазик подеднакво треба да бидат застапени сите четири вештини. Бидејќи станува збор за комплексна вештина бара и посебен третман и соодветни вежби за нејзино усвојување. Дали во наставата по германски јазик доволно се имплементираат активности кои го олеснуваат стекнувањето на јазични компетенции е предмет на овој труд. Преку анкета на 26 наставници по германски јазик од источниот регион успешно се прикажува и моменталната состојба на вештината пишување во наставата по странски јазик. Резултатите од анкетата покажуваат дека во поголем процент се застапени вежбите кои подготвуваат односно вежби кои ја градат писмената комуникација за разлика од вежби кои стимулираат креативно пишување. За што поголеми резултати во учењето неопходно е вештината пишување наместо посредна да постане наставна цел односно во наставата да се интегрираат активности како што се пишување на креативни текстови или песни кои од една страна ќе ја разбудат фантазијата на ученикот, а од друга страна би ги подобриле неговите компетенции. Како продуктивна вештина, заедно со *зборувањето*, и *пишувањето* бара сличен третман како и самата вештина *зборување* па така од голема важност е активностите кои се презимаат за усвојување на вештината *зборување*, како што се прераскажување на текстови, одговарање на прашањата од текстовите или интерпретација на илустрации освен усно да се одвива и писмено. Само на овој начин, преку посотојано активирање на учениците за пишување можеме да очекуваме подобри резултати во усвојувањето на еден јазик во целост.

КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

- Brinitzer, M., Hatschel, H.-J., Kroemer, S., & Ros, L. (2016). *DaF unterrichten. Basiswissen Didaktik Deutsch als Fremd- und Zweitsprache*. Stuttgart: Klett Verlag
- Daskalovska, N., & Hadzi-Nikolova, A. (2020). *Teacher Roles in Foreign Language Instruction*. Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 41 (2). pp. 371-376
- Gehring, W. (2018). *Fremdsprache Deutsch unterrichten*. Bad Heilbrunn. Julius Klinkhardt
- Gerdes, M. (1984). *Themen 1. Lehrhandbuch 1*. Ismaing: Hueber Verlag
- Glück, H. (1988). Schreiben in der Fremdsprache Deutsch, in: *Texte schreiben im GermanistikStudium*. München: Iudicium Verlag, 25-43 6.
- Gröschl, R (1986). Die Entwicklung des Schreibens, in: *Didaktik des Fremdsprachenunterrichts*. Leipzig: VEB Verlag Enzyklopädie, 291-304
- Günther, H., Kniffka, G. Knoop, G. & Riecke-Baulecke, T. (2021). *Basiswissen Lehrerbildung: Daf unterrichten*. Kallmeyer; 2. Auflage
- Heyd, G. (1997). *Aufbauwissen für den Fremdsprachenunterricht (DaF). Ein Arbeitsbuch*. Tübingen.
- Ivanova, B., Kuzmanovska, D., & Kirova, S. (2021). *Foreign language acquisition in schools*. FILKO – conference proceedings
- Kast, B. (1999). *Fertigkeit Schreiben*. (Fernstudieeinheit Deutsch als Fremdsprache). München: Langenscheidt
- Knorr, D. (2019). Sprachensensibles Kompetenzmodell wissenschaftlichen Schreibens. *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht* 24: 1, 165–179: <https://zif.tu-journals.ulb.tu-darmstadt.de/article/id/3182/> (преземено на 03.12.2022)
- https://bro.gov.mk/docs/germanski_jazik.pdf
- http://bro.gov.mk/docs/osnovno-obrazovanie/nastavni_programi/VIII-IX/Germanski_jazik_II_stranski_VIII_odd_IX.pdf
- http://bro.gov.mk/docs/osnovno-obrazovanie/nastavni_programi/VIII-IX/Nastavna-programa-germanski-jazik-IX-odd.pdf